



OBAVIJEST

Javna ustanova "Park prirode Telašćica" započinje s **provedbom projekta „Uspostavljanje kontrole nad invazivnom stranom vrstom PAJASEN (*Ailanthus altissima*) u Parku prirode Telašćica“** koji je financiran od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost. Planirane su aktivnosti utvrđivanja početnog stanja, uklanjanja pajasena, sprječavanja njegovog daljnjeg širenja te redovito praćenje. Unutar projektnih područja za provedbu aktivnosti su odabrana staništa koja su najozbiljnije ugrožena pajasenom, a ujedno su i ciljna Natura 2000 staništa.

Invazivna strana vrsta pajasen (*Ailanthus altissima*) predstavlja ozbiljnu prijetnju bioraznolikosti vrsta i tipova staništa u Europi. Pajasen je brzorastuća, ekološki dominantna drvenasta vrsta, s izrazito visokim potencijalom razmnožavanja i širenja. To je uspješan pionir otvorenih staništa, često raste u monokulturi i ima snažan negativan utjecaj na izvorne biljne zajednice i biotu tla, zbog konkurencije, zasjenjenja i proizvodnje fitotoksina ailanton.

Negativni učinci: - Ekološki: izlučuje otrov koji sprječava rast drugih biljaka u blizini

- Zdravstveni: otrovni sastojci u kori i lišću – dermatitis u ljudi i životinja, alergijske reakcije
- Ekonomski: snažan korijen oštećuje cjevovode i kanalizaciju, rubnjake, građevine

Projektom su planirane konkretne aktivnosti za uspostavljanje kontrole nad invazivnom stranom vrstom pajasen (*Ailanthus altissima*) u dva odabrana područja u Parku prirode Telašćica koja su ujedno i područja ekološke mreže: HR4000002 Park prirode Telašćica.;

- Lokalitet 1: otok Vela Sestrica - infestirana površina iznosi cca 8 000 m²; gustoća izbojaka iznosi do 5 izbojaka/m².
Obuhvaćene katastarske čestice: 2692 k.o. Sali, 2693 k.o. Sali, 2694 k.o. Sali, 2695 k.o. Sali, 2696 k.o. Sali, 2697 k.o. Sali, 2698 k.o. Sali, 2699 k.o. Sali, 2700 k.o. Sali, 2701 k.o. Sali i 2702 k.o. Sali.
- Lokalitet 2: Veli vrh (Smrčevica) u Čuh polju - infestirana površina iznosi cca 7 000 m².
Obuhvaćene katastarske čestice: 10783 k.o. Sali, 10818 k.o. Sali, 10819 k.o. Sali, 10820 k.o. Sali i 10821 k.o. Sali.

Očekivani datum završetka projekta: 30.06.2026. god.

Uklanjanje pajasena provoditi će se na sljedeći način:

Stabla pajasena koja su prevelika da bi se u potpunosti iščupala s korijenom (obično sve veće od 1 metra) odrezati će se škarama, velikim škarama, ručnom pilom ili motornom pilom (ovisno o veličini). Nastali rez odmah nakon rezanja (u roku od maksimalno 5 minuta) premazati će se tankim slojem herbicida na bazi glifosata. Aplikacija herbicida isključivo na ciljnu biljku i isključivo u minimalnim količinama primjenjiva je u zaštićenim područjima jer se tako uklanja rizik za druge vrste i za okoliš. Manje jedinke pajasena ručno će se čupati, po potrebi uz pomoć motike, ekstraktigatora i sl. skupa s



TELAŠĆICA
Park prirode
Nature Park

JAVNA USTANOVA 'PARK PRIRODE TELAŠĆICA'

T +385 23 377 096

F +385 23 377 096

E telascica@telascica.hr

W pp-telascica.hr

A Sali IV 2, 23281 Sali

IBAN HR2524070001100038870

OIB 39112943608

cijelim korijenom. Za praćenje će se voditi evidencija o broju uklonjenih jedinki i/ili o površinama u potpunosti očišćenim od pajasena, kroz sve sezone uklanjanja.

Vremensko razdoblje: Aktivnost rezanja i aplikacije herbicida provoditi će se krajem vegetacijske sezone, u rujnu ili listopadu, jer je tada daleko najučinkovitija. Aktivnost čupanja manjih jedinki može se provoditi tokom cijele vegetacijske sezone. Nakon uklanjanja i tretmana herbicidom očekivani oporavak u narednoj sezoni je 10-30 % te je od početka sezone potrebno kontinuirano obilaziti lokacije uklanjanja kako bi se ručno iščupale nove biljke koje su niknule iz sjemenki, a u jesen je potrebno ponoviti rezanje i tretiranje herbicidom svih novih vegetativnih izbojaka.

Nakon rušenja i rezanja sav uklonjeni biljni materijal adekvatno će se zbrinuti na lokaciji u svrhu sprječavanja daljnjeg širenja. Dio će se energetski upotrijebiti (korištenje za ogrjev) a dio će se spaliti u skladu s propisima koji reguliraju zaštitu od požara. Radna oprema, nakon uklanjanja biljnog materijala, će se očistiti, a očišćeni biljni materijal zbrinuti na isti način kao i uklonjeni pajasen.

Uklanjanje pajasena obavljati će projektni tim Ustanove (Tehnička služba, Stručna služba i Služba čuvara prirode PP Telašćica). Dio uklanjanja i praćenja stanja koji se odnosi na mehaničku metodu odraditi će se kroz Volonterske programe „Iskorijeni smrdekljivca – nametljivca“. Lokalni DVD će sudjelovati u aktivnostima uklanjanja pajasena (sječa i čupanje) te njegovog zbrinjavanja i osiguranja prilikom spaljivanja dijela biljnog materijala. Rukovanje pesticidom raditi će agronom zaposlen unutar Ustanove a posjeduje izobrazbu o sigurnoj uporabi pesticida.

Budući da je uklanjanje i kontrola širenja invazivnih stranih vrsta dugotrajan proces, po završetku projektnih aktivnosti nastaviti će se provoditi kontrola širenja pajasena na lokacijama na kojima se izvršilo njegovo uklanjanje. Također, prilikom kontrole širenja po potrebi će se koristiti metode uklanjanja i praćenja iz projekta, najmanje narednih pet godina po završetku projektnih aktivnosti.

Rano otkrivanje i pravovremena, trenutna reakcija, najjeftinija je i najučinkovitija metoda u suzbijanju svih invazivnih stranih vrsta pa tako i pajasena.

Također, plan je uključiti posjednike zemljišta u tretmane suzbijanja i monitoringa na način da dojavljaju stanje na terenu tijekom (potreba za novim tretmanom) i nakon provedenog uklanjanja (eventualna pojava novih izboja/biljaka).

Izvešće o ocjeni uspješnosti metode kontrole populacije pajasena planira se napraviti u zadnjoj godini projekta a sadržavati će detalje korištene metodologije za praćenje i uklanjanje, opseg posla, procjenu uspješnosti provedbe uklanjanja sukladno ciljanoj vrijednosti pokazatelja, a sve sukladno uputama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Sve detalje o aktivnostima projekta može se dobiti u Javnoj ustanovi:

Javna ustanova „Park prirode Telašćica“

Sali X 1, 23281 Sali

[www. Telascica.hr](http://www.Telascica.hr)

Kontakt osoba: Nikolina Baković

nikolina.bakovic@telascica.hr